

Vlaanderen
verbeelding werkt

RODE KORNOELJE (*Cornus sanguinea*)

BASISEIGENSCHAPPEN

STANDPLAATS

- Rode kornoelje is een lichtboomsoort.

BODEMSOORT

- Deze boom stelt weinig eisen aan de bodem, zolang deze niet extreem zwaar of licht is.
- Ook op het vlak van vochtigheid verdraagt rode kornoelje vrij veel.

ECOSYSTEEMDIENSTEN

REGULEREND

Bestuiving

- Ook hier zorgen bijen en andere insecten voor bestuiving.

ONDERSTEUNEND

Bodemvorming

- De afgevallen bladeren verteren snel.

CULTUREEL

Spirituele en culturele waarden

- De oudste vondsten van rode kornoelje dateren uit 7.500 v.Chr.
- Ötzi, de ijsman, had pijlen gemaakt van kornoeljehout.

Esthetische waarden

Vlaanderen
verbeelding werkt

- De rode kornoelje is vooral bekend omwille van zijn twijgen, ze verkleuren in de winter van grijsgroen naar donkerrood, vandaar de naam.
- De rode kornoelje heeft in het oog springende kleine witte bloemen met vier uitstaande kroonblaadjes, vier kelkblaadjes en vier meeldraden. Ze verschijnen een eerste keer in de zomer, soms gevolgd door een tweede bloeiperiode in de herfst.
- Net als de vlier draagt de rode kornoelje in het najaar glanzend zwarte bessen met vruchtsteen.
- De bladeren worden gemakkelijk verward met deze van wegedoorn, wilde kardinaalsmuts, gele kornoelje en spork.

PRODUCEREND

Voedsel

- Al naargelang de bronnen zijn de bessen van rode kornoelje wel of niet giftig voor de mens, en in het bijzonder kinderen. Volgens sommige bronnen zijn de zaden licht giftig.
- Volgens andere bronnen zijn enkel het blad, bast en wortels licht giftig. De vrucht zou in ruwe staat niet giftig zijn, maar evenmin eetbaar zonder te koken en verwerken tot vruchtensap of jam
- De plant is gevaarlijk voor kleine huisdieren zoals cavia's, hamsters of konijnen.

Grondstoffen

- In de steentijd verwerkte men twijgen tot manden en visfuisen.
- Het taaie witte hout van de rode kornoelje dient vaak om stelen van smeedhamers en stokken voor slaginstrumenten te maken. Deze stelen beschouwt men traditioneel als de beste.
- Verder maakte men van het hout ook spijkers, aanwijsstokken en geweerkolven.
- Het was ook voldoende stabiel als dwarshout om torens af te dichten.
- Vaak vinden we de plant terug in traditioneel vlechtwerk, hekken en hagen gebruikt als perceelgrens of veekering.
- De afgevallen herfstbladeren waren tot in de negentiende eeuw meststof voor de akkers.
- In de buurt van molens plantte men de rode kornoelje vaker, aangezien het hout werd gebruikt voor kleine molenonderdelen.

Vlaanderen
verbeelding werkt

- In 1978 trof men in het Nederlandse Bergschenhoek bij archeologisch onderzoek vijf visfuiken aan van zo'n 6.000 jaar oud. De fuiken waren gemaakt uit twijgen van de rode kornoelje.
- De fez, een Arabisch hoofddeksel, werd vroeger rood gekleurd met kornoeljesap.

Vlaanderen
verbeelding werkt

Bronnen

- Spohn, Margot & Roland. Welke boom is dat? Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen 2019.
- Tracqui, Valérie. In het bos – Natuurgids voor kinderen. Deltas België-Nederland, 2002.
- <https://www.ecopedia.be/boom/rode-kornoelje>
- <https://www.tuinadvies.be/plantengids/1535/cornus-sanguinea>
- <https://www.hunebednieuwscafe.nl/2017/01/kornoelje/>
- https://www.floravannederland.nl/planten/rode_kornoelje
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Rode_kornoelje
- <https://www.plantvanhier.be/plantengids/plant/rode-kornoelje/19>
- <https://moestuinwif.wordpress.com/2017/05/07/kornoelje-of-konkernel/>
- <https://archeologiekerkhove.wordpress.com/2016/08/31/pollenalarm-rode-kornoelje-en-vlier/>
- <https://bomenwijzer.be/boom/85>
- <https://mens-en-gezondheid.infonu.nl/natuurgeneeswijze/138889-de-geneeskracht-van-gele-kornoelje.html>